

Mito etxeakoak ari dira sortzen gure 625 lerroetan eta hori, akaso, igoal, agian, apika onerako, beharrezko eta ezinbesteko dugu. Halere, oraindik ere, ikusle gehienek *Tomates verdes fritos* eta *Thelma eta Louise* bezalako marabilak ikus ahal izateko pizten dute ETB.□

SOZIOLINGUISTIKA

KIKE AMONARRIZ

FUNTZIONARIOAK

646 omen dira eta 588 ez omen dira azterketetara azaldu.

Azterketei muzin egitea arazo ezin larriagoa da, funtzionario horiek arazoa ez dutela larrizat jo adierazten digulako.

Izan ere, funtzionariook lanpostua galdu edo mailaz jaisteko beldur izan balira, azterketak egin egingo baitzituzten eta denbora luzez euskarazko ikastaroetan ibili ondoren (lanorduetan, kobratuz eta batzuk ordezkoko eta guzti), azterketetara aurkeztu ez badira, aurrez, beren burua oso ondo babestuta sentitu dutelako izan baita.

Eta espero zuten bezala, ongi babestuak izan dira: hainbat komunikabide, alderdi ez-abertzale eta sindikatuk gurutzada antolatu dute «hizkuntz diskriminazioaren aurka», UAren bideari helduz eta beren buruak kontraesanetan jaustez batere arduratu gabe:

- Hizkuntz perfilen dekretua eta euskararen legea kontsentsuatuak izan zirela ahaztu bide zaie.

- Alderdi batzuek euskara ez exigitzea eta kontratatu eta gero ikasgaraztea proposatu izan dute. Garbi agertu dute orain ordea, proposatutakoa praktikara eramateko batere borondaterik ez dutela.

- Hizkuntz normalizazioaren helburuaz ez dute hitz egiten, funtzionario horien eskubideez baizik.

- Ez dute azaldu, azterketetara aurkeztu ez diren horiek beren klaseekin (eta klaseen kostuarekin) zer egin duten.

Gobernu berriaren osaketari begira omen dago hainbat eta hainbat funtzionario gainera, «amnistia»ren bat izango ote den itxaropenez.

Lerrook idazterakoan, Hizkuntz Politikarako Idazkaritza Nagusiarekin eta Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundearekin zer gertatuko den argitu gabe baldin badago ere, badirudi hizkuntz politikaren inguruan gobernu berriak hartu beharko duen lehen erabaki garrantzitsuenetako bat hauxe izango dela. Eta gauzak dauden bezala, neurriren bat hartu beharko du funtzionario hauekin, orain arteko plangintza guztia hankaz gora geratuko ez bada behintzat.

Etorkizunari begira, liskar honek arazoa beste planteamendu batean kokatu beharko luke. Garbi dago funtzionarioen ikasketa-prozesuak aurrera egitekotan (orain arte bere hizkuntz eskakizuna lortu duen multzoa, orokorrean administrazio-barruko multzorik motibatuen izan dela esan daiteke), ezinbestekoa izango da administrazio-barruko euskararen erabilpena areagotzea (hori baita helburua, eta horixe baita ikasketa-prozesua bultzatzea dezakeen motibaziorik nagusia).

Eta urrats hori ematekotan kargu politiko euskaldunen presentzia indartu egin beharko da, gobernu berriaren eraketaren ondorioz eta berehala datozkigun foru-aldundi eta udalen osaketan.

Beste alderdi batzuetara hedatzen ari den Uaren diskurtso erradikal eta antidemokratikoari aurre egin ahal izateko, beraz, epe ertaineko estrategiak indartu beharko genituzke. Estrategia horietan euskalduntze-plangintza motibazio-lanarekin, udal-barneko erabilera-plangintzekin eta herritarren erabilpena sustatzeko egitasmoekin uztartu beharko genituzke modu integral batean, ardatz osagarri horiei, orain artean baino garrantzi handiagoa emanez. □

LAZARO CARRETER

Martxo-apirileko alean aipatzen genuen estatu espainiarrean baldintza guztiak ari zirela sortzen gaztelania ez ziren beste hizkuntzen aurkako eraso gogor bat gerta zedin. Xabier Kintanak *Euskaldunon Egunkaria*-n adierazten zuen bezala «ez da profeta handia izan behar gainera datorkigun gerraz konturatzeko».

Kontua ez da gaur goizekoa noski, baina esan liteke, hemen-dik aurrerakoak, orain arte ezagutu ditugunak baino gogor-ragoak izango direla. Badirudi erabiliko diren mezu eta argu-dioen artean honako hauek azalduko direla:

- espainiarrek estatu-barruan gaztelaniaz bizitzeko duten eskubidea eta zirkulazio librea (hizkuntz trabarik gabe) azpi-marratuko da.

- hizkuntz normalizazioen joera bortxatzaile, autoritario eta antidemokratikoa.

- gaztelaniaren legezko gailentasuna.

- ohizko topikoak: unibertsaltasuna, prozesuaren garesti-tasuna, politizazioa, etab.

Ezin gaitezke beraz, txikikeriatan galdu. Euskararen aldeko indar guztiak biltzea beti premiazkoa izan bada ere, are garrantzitsuagoa gerta liteke hemendik aurrera.

Eraso guzti hauei aurre egiteko, euskalgintzak «eszenategi berria» eskatzen du. Ez dirudi ordea testuinguru politikoak horretan gehiegi lagunduko duenik (agian, euskalgintzaren «eszenategi berri» horrek izan beharko du testuinguru politi-koaren berrikuntzarako eragileetako bat).

AEKren «amebak», HPINen «diskriminazio zapaltzaileak», ETBk kirola euskaraz ematearen «totalitarismoa», eta horrela-koak, gero eta maizago entzungo ditugu.

Guzti honek hala ere badu alde positiborik: aurrera goa-zen seinale dira. «Errespetua guardatu zuten beldur ez ziraden artean» esan beharko genuke kasu honetan.□

UNIBERTSITATEA

Arte Ederretako ikasleek euskarazko lerroen alde burutu dituzten mobilizazioak direla medio, ageri-agerian geratu dira euskaldunok oraindik ere bizitza sozialaren hainbat esparrutan gure aukera linguistikoak gauzatzeko ditugun ezintasunak.

Pello Salaburuk berak salatu du arazoaren jatorri politikoak: Hezkuntza Saila. Konponbidea lortzeko, sail honen hizkuntz politika eta arduraduna aldatu beharra dauka hurrengo Jaurlaritzak.

Arazo honek, ordea, badu beste alderdi bat: hain zuzen ere, azken urte hauetan hasi da iristen unibertsitatera (eta bertatik lan-mundura ateratzen) euskaraz ikasitako ikasleen lehen multzo handia. Eta gero eta handiagoa izango da bestalde, irakaskuntza arautuan euskal eredueta ibiliko den ikasle-kopurua.

Ikasle eta gazte horiei era guztietako zerbitzuak (irakaskuntza, medikuntza, administrazioa, merkataritza-zerbitzuak, aisialdia, erlijioa...) eskaintzen dizkien giza sektorea berriz heldua da, eta une honetan euskararen ezagupenik bajuena duen adin-multzoa.

Ez da aski beraz, hizkuntz plangintzak prestatzerakoan gaur egungo egoera hartzea kontuan, demografikoki hamar urtetan euskarazko eskaeraren gehikuntza oso handia izango baita eta beraz, honek, aurrikuspen-politika eskatzen baitu zerbitzu desberdinetan.

Garrantzitsua izango da sortzen ari den egoera linguistiko berriarendimentsioa sozialki azaltzea, gaurko zerbitzu eta egiturek egokitu eta moldatu beharra dutela azpimarratzea eta inplikatuak eman beharreko pausoak eman eta utzi beharreko lekuak utz ditzaten motibatzea.□

DEIADAR

Bayrouk zalantzarik gabe, mintzamolde berria ezarri du frantses politikarien artean hizkuntzen inguruan. Irisarrin «Ondare a ren Egunean» duela bi urte esandakoak ez zirela hitz

hutsak adierazi nahi izan zuen han jaurtikitako «hitza hitz» horrekin.

Egindakoak, kualitatiboki jauzi handia suposatzen du, orain arteko mespretxu eta zapalketa-giro gordinarekiko, kuantitatiboki eman diren urratsak oraindik ere minimoetara iristen ez badira ere.

Epe motz-ertainera ordea hizkuntz normalizazioari begira benetako jauzi kualitatiboa emango bada, ezinbestekoa izango da Deiar dar kolektiboak plazaratutako «Euskararen Agirian» zehazten diren minimoen inguruan eztabaidatu eta neurriak hartzea.□

NAFARROAN

Nafarroako Administrazio-Auzitegiak nafar erakundeek derrigorrez gaztelania erabili behar dutela eta eremu euskaldunetik kanpo euskara ez dela ofiziala adierazi berri du kale-ratutako sententzia baten arabera.

Iruñea beraz, euskararen ofizialtasunetik kanpo geratzen da «de facto». Atzerapauso berri bat Nafarroan hizkuntzari dago-kion lege-testuinguruan.□

UNESCOREN ALBISTARIA

Gurean erabat isilik pasa ohi den aldizkari interesgarri honen azken alea hizkuntzen ingurukoa da: «zenbat hitz hainbat kolore».

Hizkuntzen inguruan euskaraz gutxitan irakur daitezkeen bezalako artikulua aurki daitezke bertan, munduan zehar oso ezezagunak zaizkigun hainbat egoerei buruzko berri emanez.

Neuk idatziriko artikulua astun hauek irakurtzeko adina pazientzia izan duzuenok, seguru gustora irakurriko duzuela ale hori. Baita besteak ere!□